

Särskilt yttrande

Kommunledningsutskottet 2015-09-24

§ 137 Svar på remissen en kommunallag för framtiden

Vi vill särskilt understryka vikten av att det kommunala självstyret bibehålls och utvecklas. Principen har lång kontinuitet och underbygger att kommunala beslut har en lokal förankring. Inför en stor förändring av organisationer som vilar på demokratisk grund är det väsentligt att nogsamt analysera de konsekvenser som ett framlagt förslag kan förväntas få. Vår uppfattning är att utredningen inte på ett tillräckligt ingående vis behandlat de viktiga demokratiska frågor som en del av de föreslagna ändringarna ger upphov till.

Utifrån denna sammanfattande inledning får vi härmed avge synpunkter enligt nedan.

Bättre förutsättningar för en ändamålsenlig organisation (kap 5)

Vi avstyrker förslaget att ge fullmäktige möjlighet att besluta om att styrelsen ska få fatta beslut som rör andra nämnders verksamhet.

För det fall styrelsen ges beslutanderätt över andra nämnders verksamhet så innebär detta en kraftig förskjutning av maktfördelningen i organisationen. Därmed uppkommer basala demokratiska frågor och vi anser att den demokratiska aspekten inte är tillräckligt belyst av utredningen.

Det som utredningen anger i Slutbetänkandet (s. 188) att "Den utveckling som har skett tyder emellertid på att det finns ett behov av att tilldela styrelsen en starkare ställning i förhållande till de övriga nämnderna." ställer vi oss undrande inför. Det har, anser vi, inte framkommit vad denna utveckling i realiteten är för något.

Vidare sägs i slutbetänkandets sammanfattning (s. 28) att "en stor grupp av ordförandena i kommun- och landstingsstyrelserna efterfrågar mer rättsliga befogenheter till styrelsen." i enlighet med en av utredningen gjord enkät. De däri gjorda intervjuerna (jfr s. 187) indikerar dock att en majoritet av de svarande inte angett att de ser behov av att kunna tilldela styrelsen ytterligare rättsliga befogenheter. Utredningens påstående i det här avseendet tycker vi därför, i vart fall utifrån redovisat material, är tvivelaktig.

Försöksverksamhet med majoritetsstyre (5.8)

Vi avstyrker förslaget att införa försöksverksamhet med majoritetsstyre.

Som grund för förslaget refererar utredningen bland annat till en undersökning där det framkommit att det finns ett intresse av majoritetsstyre eftersom 20 respektive 25 procent av ordförandena i kommun- och landstingsstyrelserna i en undersökning svarat ja på frågan "Om det fanns en möjlighet enligt kommunallagen, skulle er kommun eller ert landsting vara intresserat av att efter valet 2014, eller senast efter valet 2018, införa ett system där samtliga ledamöter i kommun- eller landstingsstyrelsen tillsätts av den politiska majoriteten.". Även om utredningen beskriver detta som (s. 28) "att en betydande minoritet av ordförandena i kommun- respektive landstingsstyrelserna efterfrågar en möjlighet att pröva ett system med majoritetsstyre." så synes verkligheten ändå vara att majoriteten inte ser ett sådant behov (77 respektive 70 procent av ordförandena i kommun- eller landstingsstyrelserna).

Även i denna del anser vi att de demokratiska frågorna inte är tillräckligt utredda.

Förtroendevalda och anställda i en ny kommunallag (kap 8)

Vi avstyrker förslaget att i kommunallagen reglera förhållandet mellan landstinget/kommunen och de anställda. Vi anser att relationen mellan arbetsgivare och arbetstagare även fortsättningsvis ska regleras genom den arbetsrättsliga lagstiftningen. Dessutom bedömer vi att som nu föreslagits plocka ut en särskild namngiven befattning och föreskriva regler om denna på ett i lagstiftningssammanhang tämligen detaljerat sätt avviker från traditionellt använd arbetsrättslig lagsystematik.

Vi avstyrker förslaget att varje kommun ska utse en direktör.

Det innebär ett avsevärt ingrepp i den kommunala självbestämmanderätten att i lag föreskriva att en kommun alltid ska vara tvungen att ha en kommundirektör. Varje kommun bör i detta avseende, liksom tidigare, själv inneha bestämmanderätten avseende hur den vill organisera sin verksamhet. Detta gäller inte minst ledande befattningar.

Laglighetsprövning (kap 14)

Medlemskap för juridiska personer som bedriver näringsverksamhet (14.11.6)

Vi avstyrker förslaget att utvidga klagorätten till att även omfatta juridiska personer som bedriver näringsverksamhet från fast driftställe i kommunen eller landstinget. Frågeställningar kan förmodas uppkomma avseende vad som ska avses som s k fast driftställe. Vi anser att konsekvenserna, framförallt ur allmän demokratisk synvinkel, av ett sådant förslag inte har analyserats tillräckligt.

Lagteknisk översyn (kap18)

Vi avstyrker den lagtekniska översynen så som den lagts fram.

Den aktuella omflyttningen av olika lagregler ifrågasätter vi om det är en rationell modernisering av det kommunalrättsliga regelverket.

Tillvägagångssättet att ett antal regler flyttas runt och ges nya benämningar är, såvitt inte betydande lagtekniska eller pedagogiska skäl vinnas med detta, mindre bra.

För den socialdemokratiska gruppen i kommunledningsutskottet

Anita Mattsson
Oppositionsråd